

Beslissing

Klachtnummer: KC 24-002

Klachtdatum: 18 januari 2024

Klager: klager

Onderwerp: beperking van de bewegingsvrijheid

Verweerder: psychiater en de regiebehandelaar

Verloop van de behandeling van de klachten

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klacht die de klager op 18 januari 2024 heeft ingediend. De klacht heeft betrekking op de beslissing van 18 januari 2024 over de beperking van zijn bewegingsvrijheid.

Klager heeft gevraagd om schorsing van de beslissing. Op 22 januari 2024 heeft de klachtencommissie, na advies van de schorsingspsychiater besloten om zijn schorsingsverzoek af te wijzen.

Verweerders hebben op 29 januari 2024 een verweerschrift bij de klachtencommissie ingediend en de patiëntenvertrouwenspersoon (pvp), heeft op 30 januari 2024 namens klager en vooruitlopend op de hoorzitting een schriftelijke toelichting gegeven op de klacht.

Op 30 januari 2024 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden. Daarbij waren aanwezig:

- klager en zijn pvp'er;
- de psychiater als verweerder.

Van de klachtencommissie waren aanwezig:

- de heer mr. H. Dontje, voorzitter;
- de heer H. Schneider, psychiater; en
- mevrouw A. Wolsink, zelfstandig lid.

Voor de verslaglegging was aanwezig mevrouw mr. C. Veen, waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klager het behandeldossier ingezien. Hij heeft zijn bevindingen met de andere leden gedeeld.

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

Klager is sinds 20 juni 2022 opgenomen bij de zorginstelling. Op dit moment is hij daar op basis van een zorgmachtiging van 19 mei 2023 van de Rechtbank, die loopt tot 19 mei 2024 opgenomen. De klachtencommissie kan de klacht over de beperking van zijn bewegingsvrijheid behandelen op basis van artikel 10:3 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) en het Klachtenreglement klachten Wvggz van de Regionale Klachtencommissie (Klachtenreglement).

Toelichting van klager

Klager heeft op de zitting de volgende toelichting gegeven.

Klager vertelt dat hij één week voor de kerst is weggelopen en naar zijn zus is gegaan. Hij is daar gebleven, maar uiteindelijk wel weer teruggekomen. Zijn vrijheden zijn toen ingetrokken, maar daarna is hij wel weer begonnen met het opbouwen van vrijheden. Op een gegeven moment is er onenigheid ontstaan over de telefoon en zijn klagers vrijheden opnieuw ingetrokken. Voor het incident met de telefoon mocht klager zich binnen de kliniek vrij bewegen.

Klager geeft met betrekking tot de telefoon aan dat de telefoon in zijn kamer is gevonden en dat deze onder een deken lag. Hij en verweerder verschillen van mening over of hij de telefoon heeft gestolen. Klager geeft aan dat hij in het verleden wel eens criminele zaken heeft gedaan, maar dat hij nog nooit een winkelverbod heeft gehad. Klager wil graag zijn vrijheden weer terug. Hij wil regelmatig naar buiten kunnen gaan.

Met betrekking tot zijn persoonlijke situatie geeft klager aan dat ongeveer 14 jaar bij de zorginstelling zit als psychiatrisch patiënt en dat hij altijd drugs heeft gebruikt. Klager probeert om geen drugs meer te gebruiken. Dat is hem voorheen ook een paar keer gelukt. Klager wil graag overgeplaatst worden naar een locatie waar hij wanneer het mis gaat met drugsgebruik wordt opgevangen.

Klager vertelt dat voor hem het terugkrijgen van zijn vrijheden erg belangrijk is en dat hij inmiddels wel weer verlopen heeft. Hij wil graag naar het internetcafé en eetcafé kunnen gaan. Hij mocht daar altijd zelf onbegeleid naar toe. Hij is vorige week begeleid het dorp in geweest om een kopje koffie te drinken. Ook is hij weer naar het internetcafé geweest.

De pvp'er geeft aan dat klager van mening is dat hij de telefoon niet heeft gestolen, maar dat hij deze per ongeluk heeft meegenomen. Hij ervaart het intrekken van zowel de begeleide als onbegeleide verlopen als straf en wil graag zijn vrijheden weer terug. Klager herkent het incident dat genoemd wordt uit 2015 met een horloge niet. De pvp'er geeft aan het dilemma van de behandelaars te begrijpen. Zij verwijst naar de adviezen en conclusies uit het PO. Daaruit blijkt onder meer dat een intensieve benadering en bepaalde wijze van benadering nodig is. Voor de juridische overwegingen verwijst de pvp'er in beginsel naar de schriftelijke toelichting die zij heeft ingediend. Zij benadrukt ten aanzien daarvan wel dat klagers vrijheden niet mogen worden beperkt, omdat er andere alternatieven zijn. Ook wordt een kanttekening geplaatst bij de effectiviteit van de verplichte zorg in combinatie met de beperkte leerbaarheid van klager.

Toelichting van verweerder

Verweerder heeft op de zitting de volgende toelichting gegeven.

Verweerder legt uit dat na het incident is besloten om eerst een pas op de plaats te maken om goed te kunnen kijken hoe het verder moest wat betreft het toekennen van en het omgaan met vrijheden. Voordat zij weer met klager begeleid naar buiten gingen, wilden zij het incident geëvalueerd hebben. Er is vrijwel direct begonnen met opstellen van een verloopplan en gekeken welke verlopen gemakkelijk te begeleiden en op te bouwen waren. Uiteindelijk is besloten dat klager weer wat vrijheden terug kreeg. Klager wilde graag naar AT toe. Op zaterdag kon hij weer naar AT toe en naar het koffie-huisje. Ook mag klager zich zelfstandig over het terrein van de instelling bewegen. Verweerder geeft aan dat zij binnen drie dagen met klager een plan hebben gemaakt en vier verlopen hebben afgesproken. Aan de hand van die verlopen wordt gekeken of en zo ja hoe het verloop kan worden uitgebreid.

Verweerder legt uit dat het incident met de telefoon, waarbij deze is meegenomen, kapot is gemaakt en geprobeerd is om de simkaart te verwijderen aanleiding is geweest voor de aanzegging. Klager blijft ontkennen en verweerder benadrukt dat het voor de medewerkers van de zorginstelling, maar ook voor de mensen buiten de zorginstelling belangrijk is om in dat geval verlopen goed te begeleiden. Hij merkt op dat de beperking van klagers bewegingsvrijheid niet bedoeld is om hem te straffen, maar onder meer om de veiligheid buiten de zorginstelling. Verweerder geeft aan dat zij het incident met de telefoon niet kunnen negeren en dat zij los van klagers belangen ook moeten kijken naar de gevaarscriteria die in de zorgmachtiging zijn genoemd.

Verweerder legt uit dat de schriftelijke aanzegging vooral is gedaan met het oog op vrijheden en dus activiteiten buiten de instelling. Gelet op klagers voorgeschiedenis is besloten om klagers vrijheden buiten het terrein te beperken. Klager is bekend met vermogensdelicten en heeft in dat kader eerder ook een ISD maatregel opgelegd gekregen. Hij legt uit dat zij vaker met klager naar buiten zijn geweest en dat dan sprake is van situaties waarbij de medewerkers er boven op moeten zitten om te voorkomen dat klager niet zomaar iets meeneemt. Verweerder vindt de beperking van klagers vrijheden doelmatig. In de periode dat klager niet naar buiten ging, hebben zij geen signalen gekregen dat hij iets heeft gestolen. Verweerder vindt de beslissing ook proportioneel en geeft ten aanzien daarvan aan dat zij binnen een week weer met klager naar buiten zijn gegaan. Wanneer zij klager direct naar buiten hadden laten gaan, hadden zij als behandelaren geen verantwoordelijkheid genomen. Verweerder merkt op dat zij hebben gekeken of er alternatieven zijn die minder beperkend zijn voor klager. Daarom zijn zij uiteindelijk uitgekomen bij onbegeleid verlof op het terrein en alleen begeleid verlof naar buiten. Verweerder vertelt dat klager hele intensieve zorg krijgt op het terrein en de hele dag intensief één op één begeleiding krijgt. Verweerder inschatting is dat klager (nog) niet onbegeleid veilig naar buiten kan. Intensievere begeleiding zou betekenen een twee op één begeleiding of bijvoorbeeld winkeliers vragen of zij na sluitingstijd even langs mogen komen. Dat is volgens verweerder niet haalbaar. Gekeken dient te worden naar wat redelijk en haalbaar is. Verweerder geeft aan dat klager in de toekomst vast weer het graf van zijn moeder kan bezoeken, maar dat dergelijk verlof op dit moment nog niet haalbaar is.

Verweerder geeft aan dat bij het schorsingsverzoek van klager de situatie is beoordeeld en dat het op dat moment onverantwoord was om al met klager naar buiten te gaan. Klager vertelde toen iedere keer een ander verhaal; de ene keer had hij de telefoon per ongeluk meegenomen en de andere keer vertelde hij dat hij dacht dat het zijn eigen telefoon was. Verweerder hadden ook signalen van medewerkers dat zij altijd goed moeten opletten dat klager niets meeneemt en dat zij hem ook vaak moeten aanspreken op zijn gedrag. Verweerder benadrukt dat zij er alles aan doen om de verlopen goed te laten verlopen.

De verwijzing naar het incident uit 2015 is gedaan omdat die situatie overeenkomt met het incident dat aanleiding gaf om de huidige aanzegging te doen. In 2015 waren er hele duidelijke aanwijzingen dat klager iets meenam wat niet van hem was en dit ontkent, terwijl het incident op camera is vastgelegd. Ook nu met de telefoon blijft klager ontkennen dat hij de telefoon heeft gestolen. Verweerder geeft verder aan dat klager was uitgeplaats naar een andere plek, maar dat hij weer is teruggeplaatst in verband met politiecontacten. Het ging met klager daar niet goed. Verweerder denkt dat klager niet voldoende leerbaar is om in de toekomst weer terug te keren. Met betrekking tot de rapportage die is gedaan door medewerkers merkt verweerder op dat zij er bewust voor hebben gekozen om geen zaken uit de rapportages weg te laten. Hij heeft gezien dat zaken op een bepaalde manier zijn geschreven zoals hij dat liever niet ziet. Verweerder geeft aan dat hij dit gaat meenemen en bespreken met de betreffende medewerker.

Beoordeling van de klachten

Algemeen

Verplichte zorg betreft zorg die ondanks verzet kan worden verleend op grond van een zorgmachtiging (artikel 3:1 Wvzgz). De zorgmachtiging van 19 mei 2023 is afgegeven om in het geval van klager ernstig nadeel af te wenden. Het nadeel bestaat uit lichamelijk letsel voor klager dan wel een ander, psychische of materiële schade voor klager of een ander, teloorgang, verwaarlozing, bedreiging van veiligheid, door hinderlijk gedrag agressie oproepen en gevaar voor veiligheid van personen en goederen. Als verplichte zorgvormen noemt de zorgmachtiging alle vormen van verplichte zorg, behalve het toedienen vocht en voedsel. Daarmee bestaat de mogelijkheid om verplichte zorg in de vorm van beperking van de bewegingsvrijheid te verlenen en is de aanzegging in overeenstemming met de zorgmachtiging.

De beperking van de bewegingsvrijheid

Op het moment dat verplichte zorg moet worden ingezet, wordt een beslissing genomen op grond van artikel 8:9 van de Wvzgz. Elke vorm van verplichte zorg moet worden aangezegd aan de patiënt op het moment dat hiertoe noodzaak bestaat (artikel 3:4 Wvzgz). De beslissing tot het verlenen van verplichte zorg moet op schrift worden gesteld en zijn voorzien van een schriftelijke motivering. Verder kan de verplichte zorg alleen worden verleend als onderbouwd is dat het te verwachten nadeel zonder verplichte zorg voortkomt uit de psychische stoornis, verplichte zorg het uiterste redmiddel is en voldaan wordt aan beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid (artikel 3:3 Wvzgz).

Op 18 januari 2024 is aan klager het verlenen van verplichte zorg in de vorm van beperking van zijn vrijheden aangezegd. De klachtencommissie is van mening dat verweerders voldoende hebben onderbouwd dat klagers gedrag, als gevolg van zijn psychiatrische stoornissen, leidt tot ernstig nadeel en dat verplichte zorg in de vorm van het beperken van klagers vrijheden kon worden verleend.

De klachtencommissie ziet goed in waarom beperking van klagers bewegingsvrijheid nodig is met het oog op de hierboven genoemde doelen van verplichte zorg. De klachtencommissie vindt de beperking ook proportioneel en doelmatig; de beperking was naar verwachting effectief om klager en anderen te beschermen. De bedoeling van verweerders is om de beperking van klagers bewegingsvrijheid zo kort mogelijk te laten duren, maar de verlopen wel veilig te laten verlopen. Wat dat betreft is van belang dat vrij snel na het beperken van de bewegingsvrijheid begonnen is met het opstellen van een verloopplan en gekeken is welke verlopen gemakkelijk te begeleiden en op te bouwen waren. Binnen een week heeft klager weer verlopen gekregen. Ook mag klager zich weer onbegeleid over het terrein bewegen. De klachtencommissie begrijpt ook dat het, gelet op klagers situatie, eerst nodig was om een pas op de plaats te maken om het incident met de telefoon te evalueren en te kijken hoe verder moest wat betreft het toekennen van en begeleiden van verlopen.

Namens klager heeft de pvp'er gesteld dat er in dit geval minder bezwarende alternatieven mogelijk zijn. Gelet op het behandeldossier en hetgeen tijdens de hoorzitting naar voren is gebracht, is de klachtencommissie van mening dat er in het geval van klager geen andere minder bezwarende alternatieven mogelijk zijn en dat bij de beperking van zijn vrijheden ook aan het beginsel van subsidiariteit is voldaan.

De klachtencommissie concludeert dat de beperking van klagers bewegingsvrijheid voldoet aan de vereisten die de Wvzgz daaraan stelt en dat de klacht ongegrond moet worden verklaard.

Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht over de beperking van klagers bewegingsvrijheid **ongegrond**.

De beslissing is genomen op 30 januari 2024 door de heer mr. H. Dontje (voorzitter) en de heer H. Schneider, en mevrouw A. Wolsink (leden), in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, mevrouw mr. C. Veen. De beslissing is op 31 januari 2024 telefonisch aan klager en aan zijn pvp'er en verweerder meegedeeld. Diezelfde dag is een verkorte beslissing naar partijen verstuurd.

Klager, zijn vertegenwoordiger en de zorgaanbieder kunnen een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland voor een beslissing over de klacht. Dit kan binnen zes weken na de dag waarop de verkorte beslissing is meegedeeld (artikel 10:7 Wvvgz).

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

.....
W. Krol
Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op 5 februari 2024 verstuurd aan klager, pvp, verweerders, de directie, de geneesheer-directeur en de inspectie.